

Tjänsteutlåtande

Handläggare: Hillevi Holme Petersson

Utfärdat: 2023-11-22

Diarienummer: N608-0030/22

E-post: ulf.hogberg@forskola.goteborg.se

Ekonomisk lägesrapport per oktober

Förslag till beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till ekonomisk lägesrapport per oktober.

Sammanfattning

Förvaltningen har upprättat en ekonomisk lägesrapport baserad på oktober månads redovisning. I rapporten ingår även en prognos för året per oktober. Den ekonomiska lägesrapporten skickas inte till kommunstyrelsen utan är endast en intern rapport till förskolenämnden.

Bedömning ur ekonomisk dimension,

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension och barnkonventionen

Nämnden har som ansvar att säkerställa att alla barn, oberoende av geografisk hemvist och sociala samt ekonomiska förhållanden, har lika tillgång till en likvärdig utbildning. Utifrån kommunfullmäktiges mål att *Göteborg har en förskola och barnomsorg som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor för alla barn* strävar nämnden efter att barns bästa ska vara en målsättning för alla insatser som sker under året.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 22 november 2023.

Ärendet

Förvaltningen har upprättat en ekonomisk lägesrapport per oktober i enlighet med Göteborgs Stads budget- och uppföljningsprocess. I den här rapporten lämnar förvaltningen en övergripande analys av budgetavvikelsen till och med oktober samt en prognos för helåret.

Beskrivning av ärendet

För att nämnden skall kunna ta sitt ansvar för verksamheten lämnar förvaltningen kontinuerligt (tio månader) en ekonomisk rapport till nämnden.

Utfall till och med perioden

	Avvikelse mot budget tom september (tkr)	Avvikelse mot budget tom oktober (tkr)
Förskolenämnden	-46 811	-44 088
Förvaltningsgemensamt	-6 771	17 947
Styrning och ledning	14 456	10 564
Verksamhetsstöd	-1 027	130
Ekonomi	-32 417	-43 062
HR	912	949
Utbildningsområden	-21 963	-30 620

Nämnden redovisar för perioden en negativ avvikelse mot budget om 44,1 miljoner kronor (mkr). Till och med september var det en negativ avvikelse om 46,8 mkr.

I resultatet för perioden ingår ram två av statsbidrag avseende kvalitetshöjande åtgärder motsvarande 21 mkr. Intäkten har bokförts i oktober i sin helhet men får ingen effekt på resultatet då även personalkostnader har ökat.

Staber och förvaltningsgemensamt

Förvaltningsgemensamt förbättrar sitt resultat mellan september och oktober med 24,7 mkr. Förbättringen beror främst på bokförda statsbidrag om 21 mkr.

Styrning och ledning försämrar sitt resultat med 3,9 mkr vilket främst förklaras av att vi köper fler platser på fristående förskolor i staden.

Verksamhetsstöd redovisar för perioden en positiv avvikelse om 0,1 mkr. Förbättringen mot föregående månad beror på hemställda medel för Alfons Åbergs kulturhus.

Ekonomi redovisar för perioden en negativ avvikelse om 43,1 mkr vilket är en försämring med 10,6 mkr mot föregående månad. Försämringen beror främst på ej kompenserade kostnader för evakuerade objekt. Även Intern service påverkar avvikelsen negativt med 2,4 mkr vilket främst beror på ökade livsmedelskostnader samt ökade kostnader för extern lokalvård.

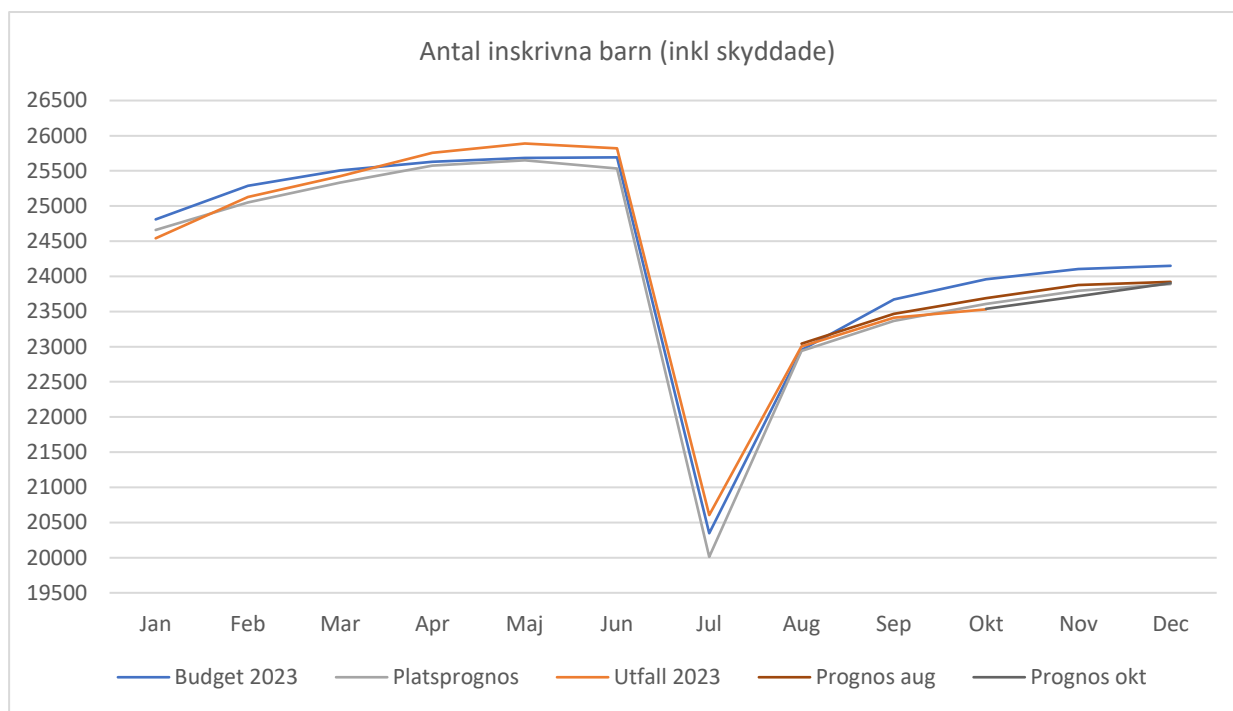
HR redovisar för perioden en positiv avvikelsen om 0,9 mkr och ligger således kvar på samma nivå som föregående månad.

Utbildningsområden

	Avvikelse mot budget tom september (tkr)	Avvikelse mot budget tom oktober (tkr)	Reglering prestationsersättning (ack)
Utbildningsområden	-21 963	-30 620	-485
Hisingen	-1 377	-4 971	-1 200
Sydväst	-6 023	-7 478	1 213
Nordost	327	-514	-499
Centrum	-14 890	-17 657	971

Utbildningsområdena redovisar till och med oktober en negativ avvikelse mot budget om 31 mkr och har därmed försämrat sitt resultat med 8,7 mkr. Försämringen beror på fortsatt ökade personalkostnader då anpassningar till antalet barn inte skett fullt ut.

Inskrivna barn i oktober avviker negativt med 424 barn mot rektorernas budgeterade antal. Totalt för perioden januari-oktober så är det 421 färre barn vilket ger utbildningsområdena en negativ prestationsreglering om 0,5 mkr. Anledningen till att regleringen inte är högre är barnens ålder och vistelsetider.

Utbildningsområde Hisingen försämrar sitt resultat med 3,6 mkr från september vilket främst beror på hög vikarieanskaffning. Även fortsatt minskat barnantal inom pedagogisk omsorg bidrar till den negativa avvikelsen.

Utbildningsområde Sydväst har en negativ avvikelse om 7,5 mkr vilket är en försämring om 1,5 mkr. Största förklaringen till försämringen är ökade personalkostnader till följd av hög vikarieanskaffning.

Utbildningsområde Nordost försämrar sitt resultat med 0,8 mkr och har för perioden en negativ avvikelse om 0,5 mkr. Försämringen beror på ökade verksamhetskostnader såsom förbrukningsinventarier och pedagogiskt material.

Utbildningsområde Centrum försämrar sitt resultat med 2,8 mkr och är det utbildningsområde som har störst negativ avvikelse om 17,2 mkr. Anledningen till avvikelsen är fortsatt ökade personalkostnaderna till följd av att utbildningsområdet inte har anpassat sin organisation i förhållande till antalet barn.

Prognos oktober

	Helårsprognos augusti (tkr)	Helårsprognos oktober (tkr)	Överskott som har tagits i anspråk
Förskolenämnden	0	-25 000	23 500
Förvaltningsgemensamt	38 029	33 964	
Styrning och ledning	12 766	1 823	
Verksamhetsstöd	-2 203	647	
Ekonomi	-37 137	-45 267	3 004
HR	-497	908	
Utbildningsområden	-10 958	-17 080	20 496

Förskolenämnden lämnar en negativ prognos om 25 mkr för helår 2023.

Förvaltningen bedömer att en nollprognos inte längre är trolig utifrån trögheten att anpassa organisationen till barnantalet så finns det risk att planerade åtgärder inte hinner få effekt innan årsskiftet.

Stödavdelningar och förvaltningsgemensamt

Förvaltningsgemensamt prognostiserar ett överskott om 34 mkr vilket är en försämring med 4 mkr gentemot föregående prognos. Försämringen förklaras främst av en negativ prestationsreglering då barnens faktiska ålder och vistelsetid avviker jämfört med budgeterad nivå.

Styrning och ledning prognostiserar ett överskott om 1,8 mkr. Prognosen har försämrats med 10,9 mkr jämfört med helårsprognosen augusti vilket beror på ökade kostnader för fristående barn i staden.

Verksamhetsstöd prognostiserar ett överskott om 0,6 mkr vilket är en förbättring med 2,9 mkr sedan föregående prognos. Förbättringen beror på intäkt i form av statsbidrag för nära vård, färre prognostiserade barn i behov av särskilt stöd samt lägre deltagande i fortbildningsinsatsen SOKA.

Ekonomi prognostiserar ett underskott om 45,3 mkr och har därmed försämrat sin helårsprognos med 8,1 mkr. Den försämrade prognosen förklaras dels av att förvaltningen inte får kompensation avseende kostnader för evakuerade lokaler, dels att kompensation för investeringsrelaterade driftskostnader endast förväntas bli 85 procent. Även Intern service påverkar prognosen negativt vilket till stor del beror på högre personalkostnader då anpassningar till beslutad ekonomimodell inte ännu genomförts fullt ut samt ökade kostnader för extern lokalvård.

HR prognostiserar ett överskott om 0,9 mkr vilket beror på lägre utbildningskostnader till följd av färre deltagare samt uteblivna utbildningar. Överskottet dämpas av att bemanningsenheterna säljer färre timmar i förhållande till overhead-kostnaderna vilket innebär ofinansierade kostnader.

Utbildningsområden

	Helårsprognos augusti (tkr)	Helårsprognos oktober (tkr)	Reglering prestations- ersättning	Enheter med obalans över 300 tkr enligt helårsprognos oktober	Överskott som har tagits i anspråk
Utbildningsområden	-10 958	-17 080	2 335	52	20 496
Hisingen	1 958	454	-1 935	12	8 676
Sydväst	-3 011	-2 627	2 309	13	5 386
Nordost	2 497	848	-2 935	3	4 759
Centrum	-12 401	-15 754	226	24	1 675

Totalt lämnar utbildningsområdena en negativ helårsprognos om 17,1 mkr vilket är en försämring om 6,1 mkr gentemot föregående prognos. Den försämrade prognosen att inte alla enheter har inte anpassat sin personalorganisation till höstens minskade barnantal.

Hisingen prognostiserar en positiv avvikelse på 0,5 mkr vilket är en försämring med 1,5 mkr vilket förklaras av ökade kostnader för bland annat förbrukningsinventarier och pedagogiskt material. Även lägre barnantal inom pedagogisk omsorg bidrar till försämringen.

Sydväst prognostiserar en negativ avvikelse om 2,6 mkr vilket beror på hög personalkostnad till följd av en för stor bemanning i förhållande till barnantalet under våren. I jämförelse med helårsprognosen augusti så förbättrar sig område med 0,4 mkr vilket främst beror på att rektorerna prognostiserar ett högre barnantal i november och december.

Nordost prognostiserar en positiv avvikelse med 0,8 mkr vilket är en försämring från föregående prognos med 1,9 mkr. Orsaken till försämringen är högre personalkostnader samt ökade kostnader för bland annat förbrukningsinventarier och pedagogiskt material. Enheterna räknar även med färre barn under hösten vilket innebär en negativ prestationsreglering om 2,9 mkr.

Centrum är det utbildningsområde som har störst negativ prognosavvikelse på 15,8 mkr. I jämförelse med helårsprognos augusti har Centrum försämrats sin prognos med 3,4 mkr vilket beror på att personalkostnaderna fortsätter öka då området inte har anpassat sin personalorganisation i förhållande till barnantalet. Centrum har trots ett prognostiserat underskott en positiv prestationsreglering vilket förklaras genom att området har fler små heltidsbarn än budgeterat.

Utbildningsområdena prognostiserar en positiv prestationsreglering om 2,3 mkr. I snitt för året är det 88 barn färre än budgeterat. Anledningen till den positiva regleringen trots negativt barnantal beror på ålder och vistelsetider. Se bild på sidan 3.

Överskott som har tagits i anspråk

Förvaltningsdirektören beslutade i oktober att överskotten per sista oktober på förskoleenheterna samt fastighet- och intern service ska användas som en del för att nå budget i balans. Det innebär att överskotten har flyttats från enheterna för att balansera underskott vid årets slut.

Överskotten hos utbildningsområdena uppgår till 20,5 mkr och har flyttats till respektive utbildningschef. Överskotten hos fastighet- och intern service uppgår till 3 mkr och har flyttats till respektive verksamhetschef. Detta betyder att den totala prognosen på respektive område inte påverkas.

Förvaltningen bedömer dock att det ianspråktaga överskottet om 23,5 mkr inte fullt ut kommer kunna nyttjas till att balansera underskott. Rektorerna har till viss del planerat att använda vårens upparbetade överskott till att bibehålla befintlig personalorganisation trots minskat barnantal under hösten. Rektorerna har även planerat inköp av pedagogiskt material och förbrukningsinventarier. Förvaltningen bedömer att överskotten för fastighet- och intern service kommer att kunna nyttjas till att balansera underskott.

Åtgärdsplaner efter oktoberprognosen

I helårsprognos augusti var det 32 enheter med obalans överstigande 300 tkr. Endast tre av dessa är nu i balans. I samband med helårsprognos oktober har fler enheter tillkommit och totalt är det nu 52 enheter med obalans överstigande 300 tkr. Enheterna kommer att upprätta åtgärdsplaner och dessa kommer redogöras till nämnden i nästa månad.

Uppföljning av åtgärdsplaner efter augustiprognosen

I helårsprognos augusti var det 32 enheter med obalans överstigande 300 tkr inom utbildningsområdena.

På utbildningsområde Hisingen fanns 4 enhet med obalans. I enheternas åtgärdsplaner framgick minskning av personalkostnader genom omställning, utlåning och att ej tillsätta vikarier vid planerad ledighet. De planerade åtgärder räcker inte för att täcka hela underskottet och även om dessa genomförts så kvarstår ännu underskott för tre av enheterna.

På utbildningsområde Sydväst fanns det åtta enheter med obalans. I enheternas åtgärdsplaner framgick minskning av personalkostnader genom omställning och att ej tillsätta vikarier vid planerad ledighet samt att det tillkommit fler placerade barn. För en av enheterna har åtgärderna genomförts, fått effekt och den enheten är i balans. För sju av enheterna har delar av åtgärderna genomförts men dessa har inte fått önskad effekt till följd av högre personalkostnader än planerat och ej genomfört omställning av personal.

På utbildningsområde Nordost så fanns det en enhet med obalans där åtgärdsplanen bestod i att låna ut personal. Åtgärden har genomförts och enheten är nu i balans.

På utbildningsområde Centrum så fanns det 20 enheter med obalans. I enheternas åtgärdsplaner framgick det att området skulle minska personalkostnaderna genom att avsluta visstidsanställningar, ej ersätta planerade ledigheter samt att vara restriktiva med vikarieanskaffning. De planerade åtgärder räcker inte för att täcka hela underskottet och dessa har bara delvis genomförts men inte fått önskad effekt då personalkostnaden fortsätter öka på grund av hög sjukfrånvaro. Även minskat barnantal gentemot augustiprognosen påverkar åtgärdsplanerna negativt. Obalansen kvarstår därmed för samtliga enheter.

Även Intern service upprättade en åtgärdsplan där det framgick att de skulle minska andel vikarier och i stället använda sig av löpare, fortsätta anpassa organisationen utifrån nyckeltalen samt minska livsmedelskostnaden genom att byta ut ekologiska livsmedel till konventionellt livsmedel. De planerade åtgärderna är genomförda men endast delvis fått

effekt. Den ekonomiska utvecklingen har fortsatt försämrats på grund av:

- ökad sjukfrånvaro och ärendehanteringens vad gäller rehab
- ökade livsmedelspriserna vilket tagit bort effekten av förändringen mellan konventionellt och ekologiskt livsmedel

Egen befolkning och produktion

Den totala differensen för kommunal verksamhet gentemot platsprognos är 86 färre barn i oktober vilket motsvarar -0,4%.

Utfall september 2023 för fristående förskola är 111 fler barn än prognos vilket motsvarar 2,4%.

Verksamhet	25 aug	15 sep	15 okt	15 nov**	15 dec**	Medel helår jan-dec 2023
Förskola	116	92	-22	-24	24	148
Barn med skyddade personuppgifter	-34	-27	-33	-33	-33	-19
Pedagogisk omsorg	-37	-32	-31	-27	-26	-19
Total kommunal verksamhet	45	33	-86	-84	-35	110

Givet de preliminära utfall av placerade barn under november-december beräknas en differens i snitt på helår uppgå till 110 fler barn vilket motsvarar 0,5%

Förvaltningens bedömning

I samband med budgetbeslutet för 2023 så beräknades ett underskott på ca 130 mkr. Budgetbeslutet innebar dessutom att nämnden tog ett antal risker och minskade de centrala reserverna, för att inte ytterligare minska de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten. Därefter har ett antal händelser skett som ytterligare försämrat förvaltningens budgetförutsättningar. I våras fick nämnden en viss kompensation i samband med kompletteringsbudgeten, på 60 mkr. Förvaltningen har löpande under året redovisat ett negativt utfall jämfört med periodiserad budget, vilket har föranlett arbete med handlingsplaner på olika nivåer i förvaltningen.

Förvaltningen har genomfört en extra uppföljning kring vad de särskilda åtgärderna, som fattades beslut om efter augustirapporten, förväntas ge för resultat. Förvaltningen konstaterar att det finns en fördröjning från beslutet om restriktivitet och till dess att det syns i det ekonomiska resultatet.

För att ytterligare förstärka beslutet om restriktivitet kring vikarier och inköp så beslutade förvaltningsdirektören om att frysa de rektorer och enhetschefer som hade ett överskott per 31 oktober, samt att pengarna flyttades till centrala ansvar. Det är i dagsläget svårbedömt vilken ekonomisk effekt som detta kommer att få på det ekonomiska resultatet för innevarande år.

Förvaltningens bedömning är att arbetet med anpassningar som sker successivt kommer att få effekt tillsammans med de frysta överskotten, men förvaltningen är osäker på ifall det kommer att ge tillräcklig effekt. Förvaltningen följer utvecklingen noga och är förberedd på att fatta ytterligare beslut för att nå det finansiella målet. Samtidigt vill förvaltningen signalera att det finns en risk att förvaltningen inte kommer att nå hela

vägen fram till ett nollresultat.

Förvaltningen konstaterar att stödet både vid upprättande men även vid uppföljningen av respektive chefs handlingsplan kan behöva förstärkas på sina håll.

Förvaltningen bedömer därmed att kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning följs.

Förvaltningens bedömning är att befintliga interna regler och rutiner för styrning räcker för att följa kommunfullmäktiges regler kring långsiktig ekonomisk hushållning.

Johan Olofson

Ulf Högberg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Ekonomi,
fastighet och säkerhet, intern service